श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
ओं नमो भगवते वासुदेवाय

महर्षि वेदव्यासप्रणीतं श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

॥ पञ्चमस्कन्धे सप्तमोऽध्यायः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

ओं नमो भगवते वासुदेवाय

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

॥ पञ्चमस्कन्धे सप्तमोऽध्यायः ॥

श्रीशुक उवाच
भरतस्तु महाभागवतो यदा भगवतावनितल -
परिपालनाय सञ्चिन्तितस्तदनुशासनपरः
पञ्चजनीं विश्वरूपदुहितरमुपयेमे ॥ 1 ॥

तस्यामु ह वा आत्मजान् कार्त्स्न्येनानुरूपा -
नात्मनः पञ्च जनयामास भूतादिरिव
भूतसूक्ष्माणि सुमतिं राष्ट्रभृतं
सुदर्शनमावरणं धूम्रकेतुमिति ॥ 2 ॥

अजनाभं नामैतद्वर्षं भारतमिति यत आरभ्य
व्यपदिशन्ति ॥ 3 ॥

स बहुविन्महीपतिः पितृपितामहवदुरुवत्सलतया
स्वे स्वे कर्मणि वर्तमानाः प्रजाः स्वधर्ममनु -
वर्तमानः पर्यपालयत् ॥ 4 ॥

ईजे च भगवन्तं यज्ञक्रतुरूपं क्रतुभिरुच्चावचैः
श्रद्धयाऽऽहृताग्निहोत्रदर्शपूर्णमास -
चातुर्मास्यपशुसोमानां प्रकृतिविकृतिभिरनुसवनं
चातुर्होत्रविधिना ॥ 5 ॥

सम्प्रचरत्सु नानायागेषु विरचिताङ्गक्रियेष्वपूर्वं
यत्तत्क्रियाफलं धर्माख्यं परे ब्रह्मणि यज्ञपुरुषे
सर्वदेवतालिङ्गानां मन्त्राणामर्थनियामकतया
साक्षात्कर्तरि परदेवतायां भगवति वासुदेव एव
भावयमान आत्मनैपुण्यमृदितकषायो
हविःष्वध्वर्युभिर्गृह्यमाणेषु स यजमानो
यज्ञभाजो देवांस्तान् पुरुषावयवेष्वभ्य -
ध्यायत् ॥ **6** ॥

एवं कर्मविशुद्ध्या विशुद्धसत्त्वस्यान्तर्हृदया -
काशशरीरे ब्रह्मणि भगवति वासुदेवे महापुरुष -
रूपो पलक्षणे श्रीवत्सकौस्तुभवनमालादरगदादिभि -
रुपलक्षिते निजपुरुषहृल्लिखितेनात्मनि पुरुषरूपेण
विरोचमान उच्चैस्तरां भक्तिमनुदिनमेधमान -
रजयाजायत ॥ **7** ॥

एवं वर्षायुतसहस्रपर्यन्तावसितकर्मनिर्वाणा -
वसरोऽधिभुज्यमानं स्वतनयेभ्यो रिक्थं
पितृपैतामहं यथादायं विभज्य स्वयं सकल -
सम्पन्निकेतात्पुलहाश्रमं प्रवव्राज ॥ **8** ॥

यत्र ह वाव भगवान् हरिरद्यापि तत्रत्यानां
निजजनानां वात्सल्येन सन्निधाप्यत इच्छारूपेण ॥ **9** ॥

यत्राश्रमपदान्युभयतो नाभिभिर्दृषच्चक्रैश्चक्रनदी
नाम सरित्प्रवरा सर्वतः पवित्रीकरोति ॥ **10** ॥

तस्मिन् वाव किल स एकलः पुलहाश्रमोपवने
विविधकुसुमकिसलयतुलसिकाम्बुभिः कन्दमूल -

फलोपहारैश्च समीहमानो भगवत आराधनं विविक्त
उपरतविषयाभिलाष उपभृतोपशमः परां
निर्वृतिमवाप ॥ **11** ॥

तयेत्थमविरतपुरुषपरिचर्यया भगवति प्रवर्धमाना -
नुरागभरद्रुतहृदयशैथिल्यः प्रहर्षवेगे -
नात्मन्युद्भिद्यमानरोमपुलककुलकौत्कण्ठ्य -
प्रवृत्तप्रणयबाष्पनिरुद्धावलोकनयन एवं
निजरमणारुणचरणारविन्दानुध्यान -
परिचितभक्तियोगेन परिप्लुतपरमाह्लादगम्भीरहृदय -
हृदावगाढधिषणस्तामपि क्रियमाणां
भगवत्सपर्यां न सस्मार ॥ **12** ॥

इत्थं धृतभगवद्व्रत ऐणेयाजिनवाससानुसव -
नाभिषेकार्द्रकपिशकुटिलजटाकलापेन च विरोचमानः
सूर्यर्चा भगवन्तं हिरण्मयं पुरुषमुज्जिहाने
सूर्यमण्डलेऽभ्युपतिष्ठन्नेतदु होवाच — ॥ **13** ॥

परोरजः सवितुर्जातवेदो
    देवस्य भर्गो मनसेदं जजान।
सुरेतसादः पुनराविश्य चष्टे
    हंसं गृध्राणं नृषद्रिङ्गिरामिमः ॥ **14** ॥

॥ इति श्रीमद्भागवते महापुराणे पारमहंस्यां संहितायां
पञ्चमस्कन्धे भरतचरिते भगवत्परिचर्यायां सप्तमोऽध्यायः ॥